

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Ce Cambio addita pecuniæ custodia. parag. 3.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

3. Ex dictis numero primo illud discrimen collige inter Ministros Deputatos ad hoc officium, & inter non deputatos; nã hi non possunt tantum pretium exigere, quantum Ministri ex officio Deputati; Qui enim tenentur ex officio, coguntur congregare varietatem Monetarum, iubeunt pericula, expensos, labores, &c. Quæ, saltem omnia, & necessario, non subeunt non Deputati.

a *Cælest.*
Tr. de Cambiis cap. 2.

4. Cælestinus existimat, tantundem posse exigere eos, qui sponte exercent Campsariam, quantum qui ex officio, in locis in quibus pretia dictorum minorum Cambiorum, jam sunt constituta, sive ex taxa Principis, sive ex usu recepto. Cujus doctrinæ ratio esse posset, quia tunc jam pretium Cambii in foro factum est commune, atq; adeo iustum pro omnibus exercentibus Campsariã. Quare, si idem usus etiam esset inter homines privatos, qui talem artem ex officio, sive voluntario, sive à Republica inuncto non exercent, profectò, & hi possent, modo dicto lucrari; sicut enim, si ratione latrociniorum auctum sit pretium frumenti, omnes possent, aucto pretio, vendere; ita in hoc casu, posset privatus cambire pretio secundum æstimationem communem.

5. Hæc pro doctrina Cælestini. Verum diligenter videndum erit, an ejusmodi usus universali ter ad sit; ego enim ejusmodi universalem usum nondum vidi: licet enim in aliquibus Regionibus, si Deputatus ex officio det tibi unum v. g. tarenum argenteum, solet à te pro suo lucro unum v. g. granum Siculum acquirere; non tamen acquirere simile granum solet, si tu des illi tarenum argenteum, ille verò grana tibi reddat ærea. Multò minus ergo privatis, aliter facere, licebit.

6. Quæres. An licitum sit Nummulatio cuicumque permutare pecuniam hic Panormi v. g. ut alibi, v. g. Neapoli, aliam minutam, vel ibi usitatam recipiat, sed ita, ut acquirat lucrum, non ad rationem lucri Cambii per literas, de quo mox, sed ad rationem lucri, quod ex tali minuto Cambio conquiri solet?

b *Calet. in opusc. de Cambiis s. 6.*

Respondeo, licere, nam hoc lucrum ex minuto Cambio solet esse minus, quam illud ex Cambio per literas, nec loci distantia reddit illicitum, quod ex se licitum est.

§. III.

Secunda Difficultas.

De Cambio, addita pecunia custodia.

1. **H**uc etiam id reducitur, nam dum deponitur aliquando pecunia apud Mēsam, seu, ut Panormi consuevimus loqui, apud Tabulam, redditur deinde non eodem numero, sed alio, undè videtur esse quoddam Cambium, quod Cambium custodiæ appellant nonnulli. De hoc igitur difficultas est. An Tabularii possint lucrum aliquod ex tali custodia recipere?

2. Respondeo. Si sint Ministri ad hoc ex officio Deputati propter sumptus, quos habent in conservandis pecuniis, in exscribendis libris, & in subeundis cæteris laboribus, licitè aliquid moderatum accipere clarè colligitur ex dictis. Verum multis in locis nihil solvitur à deponentibus pecuniam, vel ab extrahentibus illam à Banco, vel Tabula, ne propter numerationem quidem pecuniæ, nam alicubi ejusmodi Deputati ad custodiam, non sunt merè Depositarii; non enim debent reddere eandem pecuniam, sed tantundem, undè cum fiant illius Domini, possunt illam uti ad licitas negotiationes, & sic multum lucrari. Alicubi vero residua quædam, immò, & tota pecunia, de qua non disponit expressè is, qui illam deposuit, vel ejus legitimus hæres, attribuitur Tabule cum, non contemnendo ejusdem Tabulæ, lucro. Hæc igitur, & similia emolumenta compensant laborem custodiæ, undè nihil pro illa solvi consuetum sit.

3. Quod si pecuniam custodiens sit homo privatus, potest, vel non potest lucrari aliquod accipere juxta obligationem, periculaque quæ suscipit, compensata utilitate ex depositis pecuniis, ut habetur ex dictis.

4. Illa duo quæ si nuper a nobis fuerunt. Primum, si quando est solvenda ratio custodiæ, à quo est solvenda, à deponente pecuniæ, an à Tertio, cui fortè deponens mandavit, ut illi Tertio numeraretur? Secundum, Potestne Custos ejusmodi, quando deinde reddit, seu solvit Domino pecuniam, aliquid accipere ob laborem illam enumerandi?

5. Respondeo ad Primum, solvendum

esse à Deponente a, nam labor Custodiæ assumitur in gratiam Deponentis, non vero in gratiam illius Tertii: cuius iustitia postulat, ut integrè ipsi solvatur, quod ei debetur.

6. Ad secundum, Respondeo, Custodem nihil posse recipere ob dictam numerationem; nam hanc suscipit in gratiam suam, ne plus solvat, quam debet. Cum autem paulò superius dixi, Nummularium posse aliquid sumere pro numerandis pecuniis, idè dixi, quia ipse subindè numerat in gratiam alterius, ut notat Lessius b, & quia debet numerare multas pecunias hinc inde conquiritas, ut sit promptus ad cambiendum, non vero ob numerationem, quam exhibet, quando aliquid ipse debet.

7. Huic responsioni ad secundam hanc quaestionem se opponit Sotus, & quatenus asserit, esse consuetudinem aliquid accipiendi ratione numerationis: undè videtur (inquit Sotus) Respublica ad id licentiam concessisse, Sed Respondeo, à Republica hanc licentiam nunquam concessam fuisse, quia Respublica non potest licentiam dare non solvendi totum, quod ex Iustitia Creditori debetur, nisi, quando bonum publicum requireret oppositum, quod bonum in hac re minima non videtur adesse.

8. Nihilominus puto, sententiam Soti in eo casu mihi videri probabilem, quando Custos nihil lucri habet ex custodita pecunia. Tunc enim, licet, dum illam tibi reddit, sua interfit reddere, quantum debet, tamen hoc totum pendet à Beneficio, quod tibi contulit, volendo tuam pecuniam sine ullo suo emolumento custodire. Cur ergo ex eo Beneficio detrimentum patiarur, & tibi tuam pecuniam enumerare propriis sumptibus obligetur?

§. IV.

Tertia Difficultas.

De eo, qui ex industria Cambit monetam alterius.

1. Famulus habens à Domino viginti v. g. tatenos, ut cum illis satisfaciat sui Domini Creditoribus, vel emat pro suo Domino vinum, oleum, &c. utitur hac industria, ut illos permittet in monetam æream cum suo lucro; accipit enim moderatum quid, unū v. g. Tamburinus de Sacramentis.

granum ex singulis tarenis, sibi que illud reservat. Quærimus, an hoc unum licitè possit retinere, posito, quod jam per monetam æream placitum Domini benè complevit, ut hic semper supponendum est?

Respondeo, posse, & quia hoc est lucrum ejus industriæ: non enim pecunia est sicuti ager, & pecus, quæ fructus pariunt Domino, sed ex se sterilis: quare totum lucrum ex illa debetur ei, qui ponit industriam.

CAPUT IV.

De Cambio per literas.

VEL Campsor recipit hic pecuniam, & alibi solvit, vel hic solvit, & alibi recipit. Hæc duo nunc, an Campsori liceant cum lucro, investigamus.

§. I.

Hic recipiens, & alibi solvens.

1. Dico Primò, licitè Nummularium, seu Campsorem ex officio aliquod moderatum recipere ex eo, quod hic pecuniam suam recipiat, & solvat alibi, sive in diversa Provincia, sive solum in diversa Civitate. Capita autem, seu tituli, undè iustificetur ejusmodi moderatum lucrum, solent merito afferri sex, vel septem, quæ sigillatim jam profero.

2. Primum, ratione officii. Secundum, ratione laborum, & expensarum parandi scilicet, vel conservandi pecuniam, domum conducendi, scribendi rationes, literasque chirographi Cambii. Tertium, ratione famularum, quem alteri Campsor præstat, dum in ejus commodum transfert pecuniam, aliò, vel ibi conservat. Quartum, ratione periculorum. Et quidem quò longius distat locus, ubi solvenda est pecunia à Campsore, eò majora solent esse pericula, cum difficilior pecunia in locum remotum, quam in propinquum transferatur; nam propterea pro Cambio in eadem Provincia minus lucrabitur Campsor, quam in diversa, juxta mox dicenda num. 6. Quintum, ratione assecurationis; Campsor enim veluti locat operam suam, qua se obligat pecuniam tutam, ac certam alio transferre, & quidem periculo suo, nam, si pereat, in dam-

Bbbb

num

d Mol. d.
402. Less.
ager, & pecus, quæ fructus pariunt Domino, l. c. nu. 18.
Bonac. de
contr. d. 3.
q. 5. de Cãm-
biis num.
5. De-
lugo d. 23.
de Inst. &
n. 24.